

**ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА
ТА АРХІТЕКТУРИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії,
ректор ПДАБА, професор

Микола САВИЦЬКИЙ
«19» 04 2023 року

ПРОГРАМА

**фахового іспиту
для здобуття ступеня бакалавра
на підставі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра
за освітньо-професійною програмою «Менеджмент та адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент»**

Дніпро – 2023

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою менеджменту, управління проектами і логістики
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
(повне найменування закладу вищої освіти)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Валерій Вечеров, д.т.н., професор, завідувач кафедри менеджменту, управління проектами і логістики;
Вікторія Божanova, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, управління проектами і логістики;
Анжела Черчата, к.е.н., доцент кафедри менеджменту, управління проектами і логістики;
Надія Шапа, к.е.н., доцент кафедри менеджменту, управління проектами і логістики.

Програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту, управління проектами і логістики

Протокол від «16» березня 2023 року №9

Завідувач кафедри

(підпис)

(Вечеров В.Т.)

(прізвище та ініціали)

«16» березня 2023 року

Схвалено навчально-методичною радою економічного факультету

Протокол від «12» квітня 2023 року №4

Голова

(підпис)

(Орловська Ю.В.)

(прізвище та ініціали)

«12» квітня 2023 року

1. МЕТА ТА ЗАДАЧІ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1.1. Метою вступного випробування є формування системи знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва, проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб; набути знання та розуміння предметної області управлінської праці, сформувати уяву про професійну діяльність менеджера та її напрямки у сучасних реаліях функціонування організацій, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; формування у студентів професійних компетентностей у вигляді системи знань щодо організації роботи менеджера для ефективного управління об'єктами (підприємства, фірми, організації тощо) різноманітних структур і форм власності.

1.2. Основними задачами вступного випробування є вивчення загальних зasad економічного життя суспільства; розкрити закономірності розвитку економічної системи та діалектику взаємозв'язку її структурних елементів; розвиток економічної культури, економічного мислення спрямоване на критичний аналіз процесів і результативність діяльності; формування умінь самостійно набувати, засвоювати і застосовувати економічні знання, спостерігати і пояснювати сучасні економічні явища; розширення уявлень про професійну діяльність у сфері економіки, отримання і закріплення навичок обраного профілю; сприяти розумінню сутності та значущості професії менеджера, її місця й ролі у системі управління організації; сформувати уяву щодо загальних положень діяльності менеджерів (управителів) організацій, з урахуванням специфіки будівельної галузі; набути знання щодо загальних характеристик різних видів менеджменту; сприяти формуванню якостей сучасного менеджера; формування у студентів системи знань і навичок щодо організації управлінської роботи.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми абитурієнти повинні:

знати:

- суть економічних явищ та процесів;
- економічний зміст відносин власності, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ у суспільстві;
- зміст основних категорій, законів та принципів ринкової економіки;
- механізм становлення різних форм господарювання;
- суть циклічного розвитку економіки;
- особливості розвитку вітчизняної економіки;
- теорію, методи і функції менеджменту, застосовувати їх для забезпечення ефективності діяльності організації;
- навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації;
- навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

вміти:

- формувати цілісний погляд на основи економіки як системи знань;
- орієнтуватись у проблемах розвитку підприємства, ринкових відносин; фінансово-кредитної та банківської систем господарства;
- проводити грунтовний аналіз соціальної спрямованості господарської діяльності держави та підприємств;
- приймати практичні рішення щодо ефективного застосування набутих економічних знань при виконанні своїх професійних обов'язків;
- описувати зміст функціональних сфер діяльності організації;
- діагностувати діяльність підприємства, ідентифікувати та управляти витратами, визначати їх вплив на фінансовий стан підприємства та його конкурентоспроможність;

- демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;
- виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера;
- описувати зміст функціональних сфер діяльності організації;
- демонструвати навички вза модії, лідерства та командної роботи, застосовуючи психологічні методи роботи з персоналом, вирішення конфліктних ситуацій та подалання стресу;
- здійснювати діагностику діяльності підприємства, ідентифікувати та управляти витратами, визначати їх вплив на фінансовий стан підприємства та його конкурентоспроможність.

2. ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН ТА ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

2.1. Питання з дисципліни «Політекономія»

1. Виникнення та еволюція економічної теорії;
2. Предмет, методи та функції економічної теорії;
3. Економічні поняття, категорії та закони. Особливості економічних законів;
4. Потреби, їх зміст та класифікація. Закон зростаючих потреб;
5. Виробництво – основа життєдіяльності людини;
6. Ефективність суспільного виробництва: суть, основні показники;
7. Економічні відносини власності: суть, зміст та форми;
8. Економічна система суспільства. Типи економічних систем;
9. Змішана ринкова економіка та її особливості;
10. Товарне виробництво – матеріальна основа ринкової економіки;
11. Гроші, їх суть та функції. Грошовий обіг. Закони грошового обігу ;
12. Види грошей. Національна грошова система та її елементи;
13. Грошова маса та її структура. Вимірювання грошової маси;
14. Ринок: сутність, функції та основні види;
15. Ринкова інфраструктура та її елементи;
16. Ринковий попит: зміст, функція попиту від ціни. Крива індивідуального попиту;
17. Ринкове пропонування: зміст, функція пропонування від ціни. Крива індивідуального пропонування. Ринкова рівновага;
18. Конкуренція, її зміст та роль в організації ринкової економіки. Еволюція конкуренції;
19. Попит та пропонування на ринку праці. Заробітна плата, її форми та системи;
20. Попит і пропонування землі. Земельна рента. Ціна землі та причини її диференціації;
21. Необхідність функції, об'єкти та цілі державного регулювання економіки;
22. Національна економіка, її суть та ознаки;
23. Показники результативності національного виробництва;
24. Макроекономічна нестабільність та форми її прояву;
25. Циклічність як форма руху ринкової економіки. Види економічних циклів;
26. Макроекономічна нестабільність та безробіття. Причини і форми безробіття;
27. Макроекономічна нестабільність та інфляція. Сутність, причини та види інфляції;
28. Вимірювання інфляції. Темпи інфляції;
29. Наслідки нерегульованої інфляції для національної економіки. Антиінфляційна політика держави;
30. Макроекономічна рівновага, її види;
31. Інструменти фінансового регулювання економіки;
32. Інструменти грошово-кредитного регулювання економіки;
33. Інструменти регулювання соціальної сфери;

34. Підприємницька діяльність: поняття та функції;
35. Види підприємництва та їх особливості;
36. Витрати, валовий доход та прибуток;
37. Способи максимізації прибутку;
38. Сучасне світове господарство: визначальні риси та тенденції розвитку;
39. Міжнародні економічні відносини;
40. Зміст глобалізації, її причини та проблеми;

2.2. Питання з дисципліни «Вступ до спеціальності»

1. Зміст понять «управління» та «менеджмент», їх спільне та відмінне.
2. Об'єкт дослідження науки менеджмент. Види та рівні менеджменту.
3. Сутність діяльності менеджера. Головні вимоги до сучасного менеджера.
4. Сутність виробничого менеджменту та виробничої орієнтації діяльності підприємства.
5. Питання які розглядаються (вирішуються) у виробничому менеджменті.
6. Роль і місце виробничого менеджменту в здійсненні місії організації.
7. Сутність фінансового менеджменту та фінансової орієнтації діяльності підприємства.
8. Особливості діяльності підприємства з маркетинговою орієнтацією та з орієнтацією на збут
9. Сутність понять «персонал», «кадри», «трудові ресурси».
10. Зміст, мета та предмет кадрового менеджменту.
11. Акценти управління підприємством, які актуальні у сучасних умовах
12. Поняття стратегії та стратегічного менеджменту.
13. Сутність і зміст інноваційного менеджменту.
14. Функції інновацій. Зміст та структура інноваційного процесу.
15. Особливості управління будівельною організацією.
16. Напрямки стратегії перестріою у будівництві.
17. Визначення і взаємозв'язок понять «галузевий», «виробничий» і «операційний» менеджмент.
18. Особливості менеджмент-освіти у розвинутих зарубіжних країнах.

2.3. Питання з дисципліни «Компетенції менеджера»

1. Розкрийте сутність понять «компетенція» та «компетентність».
2. Хто такий менеджер? Які ознаки його діяльності?
3. Опишіть сутність і завдання управлінської праці.
4. Які професійні вміння та здатності повинні бути притаманні сучасному керівнику?
5. Опишіть вимоги, що пред'являються до сучасного менеджера.
6. Назвіть головні завдання праці менеджерів вищої ланки управління та найбільш важливі компетенції.
7. Опишіть особливості праці менеджерів середньої ланки управління та найбільш важливі компетенції.
8. Розкрийте головні завдання праці менеджерів низової ланки управління та найбільш важливі компетенції.
9. Сутність та необхідність розвитку навиків планування, організації, мотивації та контролю.
10. Планування особистої праці як ключова компетенція менеджера.
11. Причини неефективного використання робочого часу.
12. Наукові методи, які можуть бути застосовані при плануванні роботи.
13. Комунікативність як компетенція менеджера, ознаки людини, яка вміє ефективно спілкуватися.

14. Стратегії та техніки комунікації.
15. Сутність та значимість нормування праці менеджера.
16. Методи нормування управлінської праці та види норм.
17. Облік та аналіз робочого часу менеджера: процес, методи.
18. Чинники непродуктивних витрат часу керівників
19. Тайм-менеджмент як важлива складова ефективного використання часу
20. Сутність поняття «імідж» та його складники.
21. Роль та значення іміджу керівника для успішної роботи.
22. Наукові дослідження феномену іміджу людини, підприємства та держави.
23. Сутність та значення емоційного інтелекту в управлінській праці.
24. Головні чинники формування та розвитку емоційного інтелекту керівника.
25. Підходи та способи розвинення емоційного інтелекту.
26. Саморегуляція функціональних станів в умовах кризи та воєнних подій за допомогою управління емоціями.
27. Критичне мислення як аналітична компетенція бізнес-лідера
28. Лідерство як важлива компетенція менеджера.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційний білет містить 15-ть питань та по 5-ть фіксованих відповідей до кожного питання (тільки одна відповідь є правильною).

Критерії оцінювання відповідей на вступному випробуванні для вступників визначають загальні підходи до визначення рівня навчальних досягнень та встановлюють відповідність між вимогами до знань та вмінь абітурієнта.

Оцінювання знань вступників за результатами тестування здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів (100 + сума отриманих балів з тестування). В залежності від складності питань кожне з них оцінюється наступним чином: питання з 1-го по 7-ме включно оцінюється в 4-ри бали; з 8-го по 13-те включно – у 8-м балів; 14 те та 15-те питання оцінюються в 12 балів кожне.

Якщо вступник під час вступного випробування з конкурсних тестів набрав менше 100 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для відбору для рекомендації до зарахування до ПДАБА.

4. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

4.1. Рекомендовані джерела з дисципліни «Політекономія»

1. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання – Прес, 2007.
2. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: Навчальний посібник.-К.: Центр навчальної літератури, 2005.
3. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю. І. Основи економічної теорії: Підручник.-К.: Вища школа, 1995.
4. Економічна теорія: Підручник / За ред.. В.М. Тараксевича. - Київ: Центр навчальної літератури,2006.
5. Економічна енциклопедія: У трьох томах./ Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000.
6. Основи економіки: Навч. посібник/ Беляєв О.О., Бебело А.С., Бортнікова Л.П. та ін. – К.: КНЕУ, 2006. – 256 с.

7. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: У 2-х кн. — Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. — 2-ге вид., випр. і доп. Затверджено МОН / За ред. С.М. Панчишина. - К.: Знання, 2013. — 615 с.
8. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрік Л.О., Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевиша. - 2-ге вид., випр. - К.: Знання, 2005р.
9. Макроекономіка: Учебник / В. Д. Базилевич, Е. С. Базилевич, Л. А. Баластрік; под ред. В. Д. Базилевиша. — К. : Знання, 2015. — 694 с.
10. Пилипенко Г.М. Макроекономіка. Навч. посібник – Д.: Національний гірничий університет, 2006.
11. Базілінська О.Я., Мініна О.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник / За ред. О.Я. Базілінської 3-те вид. випр. – К.: «Центр учебової літератури», 2009. – 352 с.
12. Каліниченко О.В. Мікроекономіка: навч.-метод. посібник для студ вищ. навч. закл. / О.В. Каліниченко, Л.М. Березіна. – К.: Центр учеб. л-ри, 2008. – 472 с.
13. Мікроекономіка: Підручник / за ред. В.Д. Базилевиша. – К: Знання, 2007. – 677 с.
14. Мікроекономіка: підручник / [А.П. Наливайко, Л.А. Азьмук, П.Г.,Банщиков та ін.]; за наук. ред. А.П. Наливайка. – К.: КНЕУ, 2011. – 446 с.
15. Уфімцева О.Ю. Мікроекономіка. Курс лекцій: Підручник. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2012. – 172 с.

4.2. Рекомендовані джерела з дисципліни «Вступ до спеціальності»

1. Бардаков В. А. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» (для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування») / В. А. Бардаков; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 63 с.
2. Вступ до спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування» : навч. посібник / О. Д. Матросов [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХПІ", 2011. – 110 с.
3. Менеджмент: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, С. М. Макуха та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2013. – 216 с.
4. Мескон М.. Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. — М.: Дело. 1992.
5. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Вступ до менеджменту: Навчальний посібник. / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 336 с.
6. Довгань Л.Є. Праця керівника, або практичний менеджмент: навч. посіб. \ Л.Є. Довгань. – К.: Екс об, 2002. – 384 с.
7. Кадровий менеджмент: Навчальний посібник / З.М. Пушкар, Б.Т. Пушкар. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. – 210 с.
8. Керівництво організацією: навч.посіб. / [О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г.Мельник, І.С. Проник]. – Львів.: Вид-во нац. ун-ту «Львів.політехніка», 2008. – 244 с.
9. Вологін Ю. Історія розвитку менеджменту та технології використання менеджменту в сучасних реаліях економічних відносин // Молодь і ринок №7 (78), 2011. С.146-150.

4.3. Література з дисципліни «Компетенції менеджера»

1. Базаров Т.Ю. Компетенції майбутнього: Кваліфікація. Компетентність (критерії якості). [Електронний ресурс] Режим доступу: www.tltsu.ru/publications/lecture_06.html
2. Шакун Ю.А. Професіональні компетенції працівників як інструмент конкурентоздатності організації. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.b-seminar.ru/article/show/93.htm>

3. Що таке емоційний інтелект, для чого він потрібен і як його розвинути в собі. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://blog.agrokebety.com/shcho-take-emotsiyny-intelekt>

4. Васиньова Н. С. Самоуправління як метод соціального менеджменту. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3891/1/Vasineva16-17.pdf>

5. Готовність до адаптивного управління сучасного менеджера в умовах конкуренції на ринку праці /Романовський О. Г., Чеботарьов М.К., Воробйова Є.В., Резнік С.М., Панфілов Ю.І., Костирия І.В. за заг. ред. О. Г. Романовського. – Харків: НТУ«ХПІ», 2018. – 166 стр. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/39090/3/Book_2018_Romanovskyi_Hotovnist_do_adapt_upr.pdf

6. Жінки та чоловіки на керівних посадах в україні статистичний аналіз відкритих даних єдрпоу вересень 2017. [Електронний ресурс] URL: http://www.un.org.ua/images/documents/4531/Women_and_Men_in-Leadership_Position.pdf

7. Іляш О. І. Майбутнє hr менеджменту: тенденції, ризики, мотивація / О. І. Іляш, П. В. Блохін // Ефективна економіка. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/5.pdf

8. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навч.посіб. / Хміль Ф.І. – К.: Академвидав, 2004. – 280 с.

9. Калошин В. Ф. Емоційний інтелект – головний показник ефективності використання людських ресурсів / В. Калошин // Практична психологія та соціальна робота. – №4. – 2018. – С. 54 – 63.